

UPPVIDINGE FÅGELKLUBB

informerar

Ansvarig utgivare och redaktör: Rolf Lilja

Hemsida: www.uppvidingefagel.se

E-post: uppvidingefagel@gmail.com

Klubbtidningen utkommer med två nummer per år. Den finns även att läsa på hemsidan under fliken Arkivet - Klubbtidningen

Hösten/Vintern 2017

Bidrag till tidningen skickas per E-post eller brev till Rolf Lilja, Sjösåsvägen 16, 363 41 BRAÅS

Nästa nummer kommer ut våren 2018

Årets Uppvidingefågel

Efter ett års uppehåll presenterar nu fågelklubben för sjätte året en fågelart som vi önskar medlemmarna ska hålla lite extra utkik efter. Den som blir 2018 års fågel i Uppvidinge är nattskärra.

Det latinska namnet är *Caprimulgus europaeus*.

Nattskärnan är den enda nordeuropeiska representanten för en stor grupp av nattaktiva, insektsätande fåglar. Den sällan sedda fågeln är av samma storlek som en liten falk (26-28 cm lång) och den påminner i silhuett mycket om dessa fåglar med långa smala vingar (vingbredd 56-64 cm) och en lång stjärt. Flykten är dock helt annorlunda med snabba vändningar och tvära kast. Nattskärnan är mycket väl kamouflerad i sin vackert mönstrade dräkt i olika gråa och bruna nyanser. Under spelet exponerar hannarna tydliga vita fläckar på vingarna och ytterst på stjärt pennorna. Dagtid sitter nattskärnan inaktiv och förlitar sig på sin kamouflagefärgade dräkt för att undgå upptäckt.

Arten avslöjar sig oftast genom sin vittljudande (upp till en kilometer), knarrande sång. Det knarrande eller spinnande lätet, rytmiskt fallande och stigande, håller på i långa perioder. Flykten är ljudlös, men den spelande hannen kan ibland avbryta sitt spinnande med skarpt smackande eller kacklande läten och skarpa klatschar med vingarna.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	SIDA
Årets Uppvidingefågel - Nattskärra	1
Kungsörnsinventering 2017	4
Allhelgonarallyt	7
Från styrelsen	9
Exkursionsrapporter 2017	
Fågelskådningens dygn vid Södresjö	10
Getaryggarnas naturreservat	11
Tips - Fjäderguiden	13
Boktipset - "Trädens hemliga liv"	14
Exkursioner vintern-våren-sommaren 2018	15
Kallelse till årsmöte 2018	19
Kontakt- och adressuppgifter till styrelsen	20
Nytryck av klubbmärket	20

Nattskärnan är under häckning och näringssök hänvisad till öppna eller glest trädbeväxta miljöer. Inom huvuddelen av det svenska utbredningsområdet är gles talldominerad skog och hyggen (>2 ha) de dominerade häckningsbiotoperna. Uppskattningsvis finns mer än 90 % av det samlade beståndet i den typen av miljöer. De bästa reviren finns i områden med varierat landskap och gynnsamt lokalklimat, ofta i gles hedtallskog eller hållmarkstallskog. Arten verkar föredra områden med ojämna beståndsgränser och inbuktningar där den lättare kan hitta föda under perioder med blåsig väder. Resultaten från riksinventeringen av nattskärna 1970 visade på vissa regionala skillnader i biotopval - i sydligaste Sverige finns en betydande del av beståndet (ca 50 %) i löv- och blandskog. Även engelska och schweiziska undersökningar visar att nattskärnan i vissa regioner företrädesvis födosöker i lövskogsområden. På kontinenten hittar man dessutom regelbundet häckande nattskärna på öppna hedar och i buskmarker. Förutom några få häckningar på Stora Karlsö saknas sådana observationer från Sverige.

Nattskärnan anländer till Sverige i maj månad och hannarna kommer någon vecka före honorna. Tidpunkten mellan ankomst och äggläggning styrs av vädret, ju kallare nätter desto längre dröjer

det innan honan börjar värpa. Resultatet från en telemetrastudie i södra Dalarna 1996 fann att hannarna tidigt på säsongen samlades på hyggen. Vissa individer flög mer än 5 km från daglegan. Antal hannar på ett studerat hygge varierade mellan 8 och 12. På hygget hade varje hane ett mindre område som den födosökte inom och spelade på. När en hona kom in på hygget följdes hon av flera hannar över ett större område.

Honan lägger en kull om två ägg direkt på marken utan tillstymmelse till något bo eller bale. Äggen läggs på mindre fläckar (någon eller några få m²) med öppen mark, helst helt utan växtlighet. Förkärleken för öppen mark är förmodligen förklaringen till de många berättelserna från äldre dagar om hur vandrare skrämt upp ruvande nattskärnor från en stig. Ofta finns det gott om markblottor och partier med låg växtlighet i ett revir och dessa utnyttjas inte enbart för bobygge utan även som viloplats för såväl adulter som juveniler. Ruvningen sköts huvudsakligen av honan under en period av 16-18 dygn. Ungarna lämnar boet efter några få dagar, men håller sig fortsatt tätt tillsammans. De blir flygga efter 16-17 dygn och matas därefter ytterligare ca 16 dygn. Ungarna matas inledningsvis med mjuka, icke-kitiniserade insekter, t.ex. kan myggor utgöra en stor del av födan under denna period. Under goda omständigheter kan ett par föda upp två kullar under en säsong. Normalt övertar hannen då ansvaret för den första kullen när ungarna är ungefär två veckor gamla, medan honan ruvar fram den andra kullen. Ungarna blir självständiga efter ungefär en månad. Nattskärorna lämnar landet redan i augusti-september. Nattskärnan har liksom tornseglaren ett mycket stort gap. Födan

utgörs främst av nattaktiva fjärilar, skalbaggar, tvåvingar och andra insekter - nattskärran är opportunist och utnyttjar de mest talrika bytesdjuren. Nattskärran kan födosöka i många olika miljöer, t.o.m. över öppet vatten och öppna ängsmarker. Brittiska undersökningar visar att arten normalt rör sig ganska långa sträckor från bopplatsen under födosöket (i snitt 3,1 km i den studerade populationen) och utnyttjar flera olika typer av miljöer. Vid god tillgång på nattflygande insekter födosöker den fly-

gande, i stil med en ladusvala. När tillgången på mat är sämre kan den övergå till ett flugsnapparbeteende då den sitter stilla och gör utfall mot förbiflygande insekter. Ofta associeras nattskärran med tamboskap - något som bl.a. gett upphov till artens tyska namn Ziegenmelker (getmjölkare). Av allt att döma handlar det om att nattskärrorna utnyttjar den rika förekomsten av olika insekter, som alltid finns runt betande djur. De adulta fåglarna ägnar 2-5 timmar per natt åt eget födosök. Under augusti ökar denna tid då de ska bygga upp fettlagren innan flyttningen. Gynnsamt väder och rik tillgång på nattflygande fjärilar (särskild nattflyn som normalt uppträder i en flygtopp under augusti) är mycket viktigt under denna period. Nattskärran är en långdistansflyttare som övervinttrar i Afrika söder om Sahara.

/Samtliga foton: Urban Rundström/

Rolf Lilja

Kungsörn i Kronobergs län 2017

Kungsörnsåret 2017 började som vanligt med ett antal frågetecknen. Fanns de gamla reviren kvar? Skulle vi upptäcka någon lyckad häckning? Var det möjligtvis dags för arten att ta nästa steg i Kronobergs län och avancera från enstaka par till lite fastare etablering med mer sammanhållande utbredning.

Svaren blev överlag positiva. Paret som under föregående år producerat två flygga ungar, lyckades med samma bedrift 2017. Kanske är det också en konsekvens av flera lyckade häckningar som är på väg att skapa något av ett trendbrott i Uppvidinge. Under året observerades kungsörn på flera nya platser i kommunen. Tecken tyder också på att flera nya revir är på väg att etableras.

Parallellt med den positiva utvecklingen finns tyvärr även mörka moln. Åtskilliga kungsörnsobservationer i Uppvidinge är gjorda i områden som är planerade som vindkraftsparker – något som i hög grad skulle hota fåglarnas existens.

Bakgrund

Under 2017 har Kronobergs Ornitologiska Förening, KOF, liksom tidigare år genomfört kungsörnsinventeringar på uppdrag av Länsstyrelsen Kronoberg. Uppdraget omfattar bland annat följande moment:

- Under tiden februari-mars inventering av spelflygande kungsörn i Uppvidinge, Lessebo, Växjö, Älmhult och Ljungby kommuner.
- Inventering av punkter där uppkomna hotbilder sammanfaller med färskas kungsörnsobservationer.
- Uppföljning av häckningsframgång i aktiva revir.

Resultat

2017 lokaliserades minst två aktiva kungsörnsrevir i Kronobergs län. Båda ligger i Uppvidinge kommun och var även besatta 2016. I det ena genomfördes, liksom 2016, en lyckad häckning som resulterade i två flygga ungar. En intressant notering i sammanhanget är att fjorårets ungfåglar fanns kvar i området under årets inledning och tolererades av föräldrarna. I revir två i Uppvidinge fanns även i år ett adult revirhävdande kungsörnspar, men här har ingen lyckad häckning konstaterats sedan 2012.

Några nya revir lyckades inte konstateras enligt våra inventeringskriterier - stationära eller spelflygande par observerade med åtminstone en veckas mellanrum mellan iakttagelserna. Men mycket pekar på att det redan finns eller

håller på att etableras ytterligare 1-2 revir i Uppvidinge utöver de gamla, välkända kungsörnsreviren.

Under året gjordes även ovanligt många spridda kungsörnsobservationer i Uppvidinge. Något som gör oss extra nyfikna inför fortsättningen. Kanske är kungsörn på väg att etablera sig i Kronoberg på samma sätt som havsörn redan gjort. Förhoppningsvis får vi fler svar i samband med inventeringarna 2018!

Uppvidinge kommun

Trots att antalet aktiva kungsörnsrevir i kommunen minskat från tre till två, framstår ändå 2017 som ett bra år för arten i Uppvidinge. En stor anledning, som säkert spelat in, är den enastående arbetsinsats som ett antal medlemmar lagt ner detta år. Under spelflyktsperioden februari-mars har vi haft inventering i 4-timmars pass från 17 olika platser. Några besöktes bara vid ett tillfälle medan någon lokal inventerades vid fem olika tillfällen. Totalt gjordes 33 inventeringstillfällen med en sammanlagd tid av 132 timmar. En imponerande arbetsinsats i ofta både kyla och kraftiga vindar.

Sensommarinventeringen, i år 18 juli-10 september, utförs ju i lite skönare väder. Under perioden besöktes 14 olika platser där vi bedrev spaning. Sammantaget blev resultatet 22 olika inventeringstillfällen med en sammanlagd tid av 100,5 timmar.

Slår man ihop timmarna för både vinter- och sommarinventeringarna slutar det på nästan 30 arbetsdagar i fält. En fantastisk uppslutning för vår vän kungsörnen.

Revir 1

Kungsörnsparret som genomförde en lyckad häckning 2016, hävdade revir vid årets början. Under sensommaren kunde vi glädjande nog konstatera att även årets häckning resulterat i två flygga ungar. Under augusti fortsatte också de gamla fåglarna att bevaka sitt revir och motade bland annat aktivt bort havsörnar som passerade genom området.

Revir 2

Vårt andra kungsörnspar i Uppvidinge genomförde en lyckad häckning 2012. Följande år blåste tyvärr det aktuella boträdet ner. Allt sedan dess har vi misstänkt förekomsten av alternativa bon i området. Särskilt som fåglarna fortsatt att vara trakten trogen.

Även i år var reviret aktivt och vi noterade bland annat spelflygande fåglar. Men trots omfattande inventeringsbesök under sensommaren, kunde inga flygga ungar upptäckas, varför det troliga är att någon lyckad häckning aldrig genomförts.

Revir 3

Under 2016 noterades även ett tredje kungsörnsrevir i Uppvidinge. Vad som hänt med detta är oklart. Trots flera inventeringstillfällen under 2017, observerades aldrig något par i området. Vid tre tillfällen noterades däremot ensamma fåglar. Observationerna gäller två individer, varav den ena bedömts som 2-k, medan den andra gällde en subadult fågel.

Område 4

I samband med spelflygsinventeringar upptäcktes kungsörnar i ett för oss nytt område. Vid ett tillfälle observerades en adult kungsörn som aktivt motade borten inkräktande havsörn, varefter den aktuella fågeln började spelflyga genom upprepad bågflykt och djupa dykningar.

I det aktuella området uppehöll sig samtidigt en yngre kungsörn av obestämd ålder (2-k +).

Åtminstone en individ fanns kvar i området under sensommaren. Iakttagelserna pekar sammantaget mot att det mycket väl skulle kunna finnas ett aktivt kungsörnsrevir i trakten.

Område 5

Även ett ”område fem” framstod under 2017 som högtintressant. Något aktivt revir kunde förvisso inte konstateras, men under vårens spelflygsinventeringar noterades en adult kungsörn och en 2-k kungsörn vid två tillfällen vardera.

Område 6

Från ett sjätte område i Uppvidinge kommun finns dessutom såväl vår som sommarobservationer av en adult

kungsörn. Just det aktuella området är svåröverskådligt och har enbart besökts vid några få tillfällen.

Är du intresserad av en fullständig sammanfattning över hela länet rekommenderas att läsa Fåglar i Småland / Milvus nr 4 2017.

Tankar inför 2018

Att inventera kungsörn i ett flackt skogslandskap, som Kronobergs län, är både tidskrävande och utmanande, men samtidigt oerhört stimulerande. För egen del tillhör artens etablering de absolut roligaste och med spännande inslagen under fyra årtionden av aktivt fågelskådande. Få fåglar är så vackra och ger sådan puls! Särskilt i ett vintrigt skogslandskap omgivet av snöpuddrade

träd, sjöisar och myrar. För att fullfölja vårt uppdrag under 2018 krävs fler inventerare. Under vårvinterns spelflyginventeringar står vi utposterade på särskilt utvalda punkter som bevakas under pass som omfattar fyra timmar. Anmäl dig gärna till inventeringssamordnaren Rolf Lilja på telefon 073-310 75 95 eller via mejl rolf.lilja.braas@telia.com.

Tack

Kungsörnsinventeringen har genomförts med ekonomiskt stöd från Länsstyrelsen Kronoberg samt Naturskyddsföreningen Kronoberg. Båda har bistått med medel till reseersättning och utförande. Tack riktas även till alla KOF-medlemmar som härdat ut kyliga inventeringspass.

/Samtliga foton: Anders Helberg/

Mikael Persson

Kalmar OF blev segrare i Allhelgonarallyt i Småland 2017

Artrallyt i Småland avgjordes traditionsenligt under Allhelgonahelgen 4–5 nov. För Uppvidinges del var vädret en klar förbättring jämfört med de föregående åren. Men vi fick ändå kämpa, både lördagen och söndagen, mot dis och tidvis duggregn. När det dessutom var mycket måttliga vindar verkade det som fåglarna mest satt stilla.

Trots detta fick vi in rapporter från 19 personer som varit ute och spanat efter fåglar. Stort tack till alla som ställde upp.

Artrallyt är en uppskattad programpunkt under hösten och har blivit ett effektivt

sätt att hitta intressanta fågelarter i vår kommun.

Upplägget i år, liksom tidigare år, är att samtliga lokalklubbar i Småland bjuds in att vara med. Tävlingen går ut på att under två dagar se så många fågelarter som möjligt inom respektive klubbns verksamhetsområde. Alla klubbmedlemmar kan delta alltefter möjlighet och intresse. Tävlingstiden pågår från midnatt i två dygn till ny midnatt.

För Uppvidinge Fågelklubbs del blev helgens slutresultatet 60 arter. Detta är faktiskt det sämsta resultat vi haft de

Resultatlista 2017

Lokalklubb	Antal arter
1 Kalmar OF	122
2 Jönköpings FK	113
3 Tjust OF	109
4 Oskarshamnsbygdens FK	106
5 Västbo FK	103
5 Ljungby FK	100
7 FK Hultsfred	94
7 Högländet */	94
9 Tingsryds FK	91
9 Växjö FK	91
11 Värnamo OF	90
12 Vetlanda OK	73
12 Alvesta FK	73
14 Markaryds FK	71
15 Nybro-Emmaboda FK	70
16 Nässjö OK	68
16 Skillingaryd/Vaggeryds OK	68
18 Uppvidinge FK	60

*/ En sammanslagning av Aneby, Eksjö och Tranås Fågelklubbar

senaste tio åren. Vi får hoppas att det inte återspeglar fågellivet i kommunen utan är en tillfällig nedgång just denna helg detta år. För klubbens del var det sextonde året vi deltog och vi har nu totalt sett 110 olika arter i vårt verksamhetsområde genom åren.

Totalt var det 20 fågelklubbar i Småland som deltog. Kalmar OF vinner i år Tigen och nu i överlägsen stil på hela 122 arter - vi lyfter på hatten och gratulerar till ett imponerande resultat! Tvåa blir Jönköpings FK med 113 arter och på tredje plats hittar vi Tjust OF. Mycket glädjande är också att detta evenemang växer i omfattning och i år hade vi sammantaget hela 315 skådare ute i fält under helgen. Därmed är rallyt i Småland ett av de allra största i hela landet.

Rörhöna sågs under helgen vid Lenhovda reningsverk. Foto Rolf Lilja

Från styrelsen

Som vanligt är den stora aktiviteten i början på ett nytt år fågelklubbens medverkan i Länsstyrelsens kungsörnsinventering. Under februari-mars var det i år trettonde året som vi deltog. Ett roligt, spännande men även tidsödande jobb där medlemmar i fågelklubben i år lagt ner drygt 230 timmar på dels spelflyktsinventering under vintern och dels uppföljning under sommaren i intressanta områden.

Ett återkommande arbete som utförs löpande varje år är arbetet att underhålla våra fågeltorn, både själva tornet och stigen fram. Denna typ av arbete sker oftast med kort varsel så är du intresserad av att var med, hör av dig. Vi ringer/mailar sedan till dig när datum för arbetsdagen blivit bestämt. Numera ombesörjer vi också skötseln av de tre orrgömslen som finns i kommunen. Kojorna rymmer 2–4 personer och fungerar utmärkt för den som vill övernatta. Markerad stig finns till gömslena vid Kamra fly och Stora fly. Ännu så länge gäller obanad terräng till Snålåsa fly så promenaden dit bör lämpligen ske vid dagsljus. Vi ska under året markera upp en stig även dit. På vår hemsida www.uppvidingefagel.se kan du gå in och förhandsboka när du bestämt tidpunkt för besöket.

Vår utställning som startade förra året i Braås Hembygdspark har under året vandrat runt på kommunens olika bibliotek. Utställningen, där vi med bilder och text presenterat fågelklubben, har i år besökt Alstermo, Lenhovda, Nottebäck, Åseda och Braås bibliotek.

Den fanns även uppsatt i Norrhults Folkets Park när riksteatern gjorde besök med föreställningen ”Vi som bor här”.

Vy från utställningen. Foto Barbro Loborg

Fågelklubben har i ett nytt gemensamt yttrande, tillsammans med Sveriges Ornitologiska Förening och Kronobergs Ornitologiska Förening, lämnat synpunkter på 130 kV ledningen mellan Hagerskrub och Nybro. Nyuppförda ledningsstolpar och ledningar kan idag konstrueras så man minskar risken att fåglar dödas genom strömgenomförning. Genom fågelavvisare på ledningen kan man minimera risken för kollision. Vårt krav om detta i första yttrandet hade helt negligerats av Mark och miljödomstolen. Utöver upprepat krav om detta påtalade vi även att vegetationsröjning och liknande åtgärder inte får utföras under häckningstid på sådana platser där rödlistade fågelarters bon riskerar att förstöras.

Under året blev det en ny runda med möjlighet att yttra sig vad gäller vindpark Älmedal. Vi har tidigare påpekat det olämpliga att bygga ett verk 650 m från Horshaga fly. Flyet med kommunens största orrspel och dessutom häck-

ande ljunpipare och grönbena är en sådan unik biotop att skyddsavståndet 1000 m måste gälla. Nu har också Länsstyrelsen Kronoberg framfört samma krav så vi får se hur det slutar. Under året har flera intressanta örniakttagelser skett vid Horshaga fly och i omgivningarna. Vår ståndpunkt i yttrandena är att en övergripande inventering bör ske i området under 2018 och kanske även året därpå. Först då kan man gå vidare och bestämma hur många och var verken ska placeras.

Vi började redan förra året fundera på att göra en övergripande inventering av tjäder i kommunen. Planerna är fortfarande högst aktuella och vi ska träffa representanter för kommunen för att se

om det finns möjligheter till samarbete. Här hoppas vi få mycket hjälp från medlemmarna. Om du har observationer av tjäder som inte finns rapporterade är vi mycket tacksamma för att få ta del av dessa. Ta kontakt med någon i styrelsen eller maila till www.uppvidingefagel.se.

En annan aktivitet där vi efterlyser hjälp av observanta medlemmar är den pågående inventeringen av kungsörn. Även här är vi tacksamma för att få in alla iakttagelser som ni gör.

Som avslutning på året tog klubben fram en egen almanacka för 2018. Våra medlemmar bidrog med bilder och upplagan fick en strykande åtgång.

Exkursionsrapporter 2017

Fågelskådningens dygn vid Södresjö 6-7 maj 2017

För femte året i rad har klubben anordnat "Fågelskådningens dygn". Platsen har vid alla tillfällen varit fågeltornet vid Södresjö utanför Älghult. Starten skedde kl 15 på lördagen den 6:e maj och avslutades kl 15 dagen efter. Hela tiden var tornet bemannat av medlemmar från klubben, som kunde guida besökare.

I år hade vi tur med vädret. Lördagen var solig och drygt 20 grader varm. Kvällsbesökare fick uppleva en vacker solnedgång med trastsång, "gnäggande" enkelbeckasiner och landande sångsvanar.

Under de tre första timmarna observerades 39 arter. Vissa sågs eller hördes från sjön andra från ängen intill eller från skogen längre bort. För att nämna några: sångsvan, svarthakedopping, smådopping, storspov, trana, skogssnäppa, tofsvipa, grönbena, gråhäger, knipa, kricka, ladusvala, buskskvätta, sävsparv, ängspiplärka, havsörn, sparvhök, ormvråk, gröngöling och större hackspett.

Från kl 18 till fram emot midnatt dök mindre hackspett, fjällvråk och en tornfalk upp. Då kunde man från tornet också njuta av sång från gök, taltrast,

koltrast, rödhake och svartvit flugsnappare.

De som besökte Rolf under majnatten fick, förutom kattugglans hoande, även lyssna till morkullans knorrande och knispande. Under den mörkaste tiden hördes ett sträck vitkindade gäss sträcka förbi. I gryningen visade det sig att några bläsänder landat på vattnet. Tidigt startade röstjärten att sjunga, en orre spelade på avstånd och spillkråka, dubbeltrast, stare och trädpiplärka blandade sig också i kören. Kul var också att en göktyta började höras från ängsmarken intill. Särskild uppmärksamhet ägnades en fiskgjuse som svävade förbi.

Innan dygnet var tillända ställdes kirkarna även in på ett par större strandpiappare som letade föda på en liten gyttjebank.

Årets fågeldygn får anses som mycket lyckat. Sammanlagt observerades 63 arter och tornets guider fick besök av drygt 30 intresserade personer. Detta sporrar klubben till att upprepa evenemanget till nästa år. Fortfarande är det dock, oss veterligt, inga fler klubbar i vårt avlånga land som tagit efter vår idé.

Göran Karlsson

Vandring i Getaryggarnas naturreservat 8 juni 2017 kl 19-22

Naturreservatet Getaryggarna bildades den 8 september 2009 och ligger i nordvästra Uppvidinge kommun, nära gränsen mot Jönköpings län. Reservatet erbjuder en spännande barrskogsmiljö med branta stigningar från blöta sumpskogar och kärr upp till torra hållmarkstallskogar. Eftersom reservatet ligger i länets utkant är det något underbesökt och undertecknad beslöt därför att anordna en guidning i området.

Totalt 17 personer möttes upp på reservatsparkeringen och påbörjade den något mödosamma vandringen som enligt planeringen skulle ta 3 timmar. För en förstagångsbesökare står det snabbt klart att vandringsleden genom området är väl utmärkt men inte tillgänglighetsanpassad. Det bär omedelbart brant uppåt genom en barrblandskog som i lägre liggande partier domineras av gran, men som snart övergår i mer trädslagsren tallskog.

Luftfuktigheten är hög i lägre liggande och blöta partier. Den rödlistade vedtrappmossan är en karaktärsart för området och vi hittar den snart på liggande död granved vid vandringsledens början. Vedtrappmossan är liten och ses bäst genom lupp, där dess vackra rödbruna groddkorn avtecknar sig tydligt mot den döda vedens mörka bakgrund. En annan, mer iögonfallande art, är stor revmossa som breder ut sig i sluttningarnas lägre delar. Arten signalerar höga naturvärden och syns tydligt genom sina breda blanka skott som böjer sig som kräftstjärter.

Ett stycke upp i sluttningen hittar vi kattfotslav, en sällsynt trädlevande organism som växer på senvuxna granstammar i sumpskog. Arten är riklig i reservatet, men finns sällan i skogar påverkade av skogsbruk. Kattfotslav är också en luppärt, d.v.s. en som kräver en viss envishet och skarpögdhhet för att identifiera.

När vi närmar oss krönet på åsryggen som löper genom området blir skogen glesare och talldominerad. Längst upp är utsikten västerut milsvid. Miljön är mycket lämplig för tjäder och orre. I reservatets sumpskogar har undertecknad dessutom noterat järpe, vilket gör naturreservatet till en av länets säkraste lokaler för den som på en begränsad yta

Garnlaven är rödlistad som ”nära hotad”.

Sammanfattningsvis finns i Getaryggarna mycket att hämta för den artintresserade. För besökare som i huvudsak fäster uppmärksamheten på andra saker i naturen är reservatet också mycket givande. Skogen är gammal och vacker och det finns flera utsiktspunk-

Love Eriksen berättar om Getaryggarnas unika värden. Foto Rolf Lilja

önskar stifta bekantskap med samtliga av länets tre skogshönsarter. Särskilt järpen är numera sällsynt i länet och Getaryggarna är en av få kvarvarande lokaler för arten i Kronobergs län. En annan sådan art som också minskat kraftigt i länet är garnlav. Laven är en karaktärsart för äldre barrskogar och är i stort sett utgången från Kronoberg och angränsande län. Arten är noterad från Getaryggarna, men har annars sin huvudsakliga utbredning i norra Sverige.

ter. Vandringsleden bjuder på fin motion och klaras vanligen på ungefär 2 timmar. Den här kvällen går vi den på i stort sett exakt 3 timmar och omfattningen av skådningen längs vägen förefaller därför ha varit väl avvägd. Med hänsyn till reservatets kvaliteter förefaller det som sagt vara underbesök och nya besökare anmodas därför uppsöka området.

Love Eriksen

TIPS

När man är ute i naturen hittar man då och då fjädrar på marken. Vissa fjädrar är kanske något lättare att artbestämna men oftast förblir problemet olöst. Visst, det finns en del böcker i ämnet men det enklaste är nog att besöka en ganska ny hemsida. Den är tänkt som en handledning för att artbestämna fjädrar. Sidan heter "Fjäderguiden"

www.fjaderguiden.se.

Förhoppningen är att sökning via fjäderguiden ska leda fram till rätt fågelgrupp och i bästa fall rätt art. I vissa fall ska också kön och ålder kunna fastställas.

Bildmaterialet är ännu långt ifrån komplett, men under uppbyggnad. Det finns representerar för de flesta förekommande fågelgrupper i Sverige.

Några grupper finns endast representerade av någon enstaka art medan bildmaterialet för de flesta fågelgrupper visar ett flertal arter ur respektive grupp.

I huvudsak är det flygpennor som visas, men i viss utsträckning också mindre fjädrar som alula, hand- och armtäckare samt andra arttypiska konturfjädrar.

Spännvidden beträffande antalet fjädrar som visas för varje art är stor. Målet är att visa respektive arts kompletta antal

flygpennor, men är detta inte möjligt presenteras tills vidare vissa arter bristfälligt. Tanken är att efterhand kontinuerligt uppgradera bildmaterialet. Förhoppningsvis blir hemsidan något man återvänder till och i bästa fall kan den bidra med mer kunskap, vilket i sin tur kanske ökar intresset för både fåglar och fjädrar.

BOKTIPSET

”Trädens hemliga liv” av Peter Wohlleben (Norstedts 2016)

Hur många ytterligare år sjunger talltitan in våren? När har vi sett sista järpen? Skogar som verkligen är skog i bemärkelsen fungerande ekologiska system, finns snart bara i reservat. Utvecklingen, med monotona planteringar, okänsliga hyggen och brist på gamla träd, är en katastrof för flertalet organismer, inklusive fåglar. I det ljuset känns *”Trädens hemliga liv”* som 2000-talets kanske viktigaste naturbok.

Wohlleben har ett mångårigt förflutet som skogvaktare i Tyskland. I sin yrkesroll brukade han bara betrakta träden utifrån vad de dög till i sågverket och hur stort deras marknadsvärde var. Men

med tiden gick blicken bortom skogsnäringens förhållningssätt, och han upptäckte något helt annat; skogen som en superorganism där träden hjälper varandra och till och med kan kommunicera sinsemellan för att utbyta information.

I en frisk skog står nämligen träden i förbindelse med varandra. Genom rot-systemen pumpar friska träd över sockerlösning till sjuka och skadade träd, medan informationen om insektsangrepp och andra faror flödar genom ett underjordiskt nätverk av fina svamptrådar som knyter ihop hela skogen och som träffsäkert liknas vid internets glasfiberledningar.

Teckning: Diana Ortscheid

Egenskaperna, med träd som hjälper varandra och kommunicerar sinsemellan, låter nästan mänskliga, men bottnar främst i en praktisk förklaring; varje träd är beroende av skogen. Försvinner träd från skogen, minskar skogens förmåga att skydda träden från köld, hetta och stormvindar. Mikroklimatet påverkas liksom fuktigheten och tillgången på vatten. De negativa effekterna drabbar alla träd, även de som är starka och friska.

I industriskogar, däremot, tycks träden sakna förmåga att hjälpa varandra, kommunicera och bilda nätverk, eftersom rotsystemen skadas i samband med planteringen.

Här lever träden vanligen som enstöringar och avverkas fort, konstaterar Wohlleben som gjort så starka avtryck i sin tyska hemkommun Hümmel att storskalig avverkning med skogsmaskiner

övergetts till förmån för kalhyggesfritt skogsbruk med häst eftersom detta både gör skogen mer produktiv och därmed ger högre intäkter.

Innehållet i "Trädens hemliga liv" bygger till stor del på vetenskapliga undersökningar med tillhörande fotnoter. Ändå är texten medryckande med ett behagligt och berättande tonläge som gjort boken tillgänglig för miljontals läsare i hemlandet Tyskland och runt om i Europa.

Köp den, låna den, men framför allt, läs den!

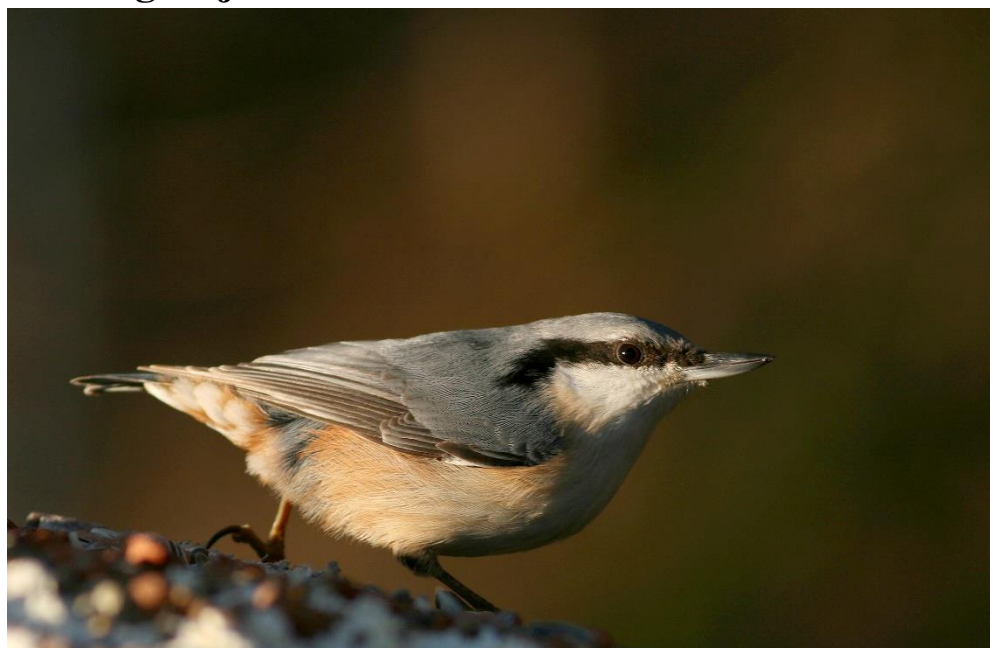
Mikael Persson

Exkursioner/aktiviteter vintern, våren och sommaren 2018

Fredag 26 januari – måndag 29 januari 2018

Vinterfåglar in på knuten.

För trettonde året anordnar SOF en räkning av fåglar vid landets alla fågelbord. Gå in på SOF:s hemsida (birdlife.se) om du är osäker på hur du gör vid inventeringen.

Två av tre matplatser får besök av nötväcka under helgen. Foto Niclas Lignell

Söndag 25 feb 2018

Årsmöte. PRO-lokalen, Lenhovda kl. 16.00. Kallelse och närmare uppgifter se sidan 19 i medlemsbladet.

Lördag 7 april 2018

Orrspel på Horshaga fly. Detta har blivit en efterfrågad aktivitet och för tredje året i rad gör vi ett besök på flyet under det mest intensiva orrspelet. Utöver spelande orrar kan vi hoppas på bl a ljunpipare och skogssnäppa. Trastsången brukar ljuda från olika håll och varje år har det dykt upp någon oväntad art.

Ängspiplärka, en karaktärsart på Horshaga fly. Foto: Thomas Hultquist

Samling vid parkeringen utefter vägen Horshaga-Älmedal (se skyltning ca 400 m öster om byn Horshaga) Varma kläder och skodon som tål väta! Vi börjar kl. 06.00 men om du vill ansluta senare går det också bra. Vi beräknar hålla på till ca kl. 09.00

Ledare: Rolf Lilja. Tel: 0733-10 75 95

Tisdag 24 april 2018

Kvällsbesök vid Kullamossen och Drevsjön. Den nyligen restaurerade Kullamossen, som ingår i naturreservatet Lunden, blir startpunkten för kvällens exkursion. Vi kommer att gå den delvis spångade leden runt mossen. Under vandringen passerar vi Drevsjöns västra sida och medan vi spanar ut över sjön intar vi lämpligen vår kvällsfika.

Blir det en fin kväll finns möjlighet, för de som önskar, att efter promenaden avsluta med ett besök vid det nya Drevsjötornet

Vi samlas kl. 18.00 vid reservatparkeringen. Strax söder Varetorp (vägen Drev-Rottne) sväng in på Pigebodavägen, tag därefter vänster in på Granehultsvägen och kör fram till informationstavlan. Fika, varma kläder och om våren blir blöt skodon som tål väta! Vandringen är ca 3 km.

Ledare: Rolf Lilja. Tel: 0733-10 75 95

Lördag 5 maj – Söndag 6 maj 2018

Fågelskådningens dygn vid Södresjö. Det har nu blivit tradition med ”Fågelskådningens dygn vid Södresjö” Tanken med denna programpunkt är att vi kommer att vara på plats i tornet under dygnets alla 24 timmar. Vi startar på lördagen kl. 15.00 och avslutar på söndagen kl. 15.00. Du kan när som helst göra ett besök. Tänk dig att under eftermiddag och kväll tyst och rofyllt få uppleva hur fågelsången sakta avtar och se nymånens skära som speglar sig i vattenytan. Tittar vi noga mot sjön i skymningsljuset kanske vi nu får uppleva hur arenan övertas av fladdermössen. Kanske vill du uppleva en natt med möjlighet att få lyssna till ugglornas lite kusliga läten. Ska det möjligen bli just denna natt som vi får höra dvärgbeckasin, småfläckig sumphöna eller någon annan exklusiv fågel. Du kanske föredrar gryningstimmarna i för hoppning att få höra sparvuggla, få vara med om rödhakens första, lite trevande sång innan fågelkören exploderar i toner.

Tag gärna med fika samt kikare och guidernas tubkikare står också till ert förfogande.

Samling fågeltornet vid Södresjö (följ skyltning från vägen Lenhovda-Älghult).

Ledare: Göran Carlsson. Tel: 070-23 21 235

Torsdag 14 juni 2018

Naturnatt i Höneström. Efter några års uppehåll blir det åter en naturnatt i Uppvidinge. En kväll som kan bjuda på många överraskningar.

Kom när det passar dig mellan 19.00 och 23.00. Vi är på plats och kommer under några kvällstimmar att erbjuda olika upplevelser.

Vi börjar kl. 19.00 med att besöka området med mosippa. När mörkret börjar falla kommer vi att från olika stationer bjuda dig på ”natlig mystik”. Det kommer bl a att handla om nattflygande insekter, fladdermöss, nattskärpa med mera.

Glöm inte att ta med fika, tät klädsel samt myggmedel

Vi samlas vid parkeringen vid Höneström (Älghult mot Alsterfors, därefter mot Höneskruv)

Ledare: Göran Carlsson. Tel: 070-23 21 235

Söndag 9 september 2018

Vandring i länets största naturreservat. Stocksmyr-Brännan är länets största naturreservat och tillsammans med det angränsande Storasjöområdet mäter det sammanlagda skyddade området nära 4 000 hektar! Området präglas av stora öppna myrmarker omgivna av tallskog. Skogarna har sedan urminnes tider dansats av bränder som skapat varma, ljusöppna skogar med ett rikt insektliv. Idag vårdar Länsstyrelsen området genom kontrollerade naturvårdsbränder och vi besöker ett sådant område som brändes sommaren 2017. Redan nu är brännan rik på död ved och fågel- och insektlivet blomstrar i den brända skogen.

Vy från brännan vid Norrsjön. Foto Emil Persson

Vandringen är ett par km lång och fordrar grova skor men ej stövlar
Medtag kikare och fika. Barn är mycket välkomna!
Vi samlas kl. 10.00 stora parkeringen vid Kosta outlet (väster om byggnaden)

Ledare: Love Eriksen.

Tel: 0731-82 50 31

Ibland händer det att en exkursion måste ställas in på grund av extremt dåligt väder eller någon annan oförutsägbar händelse. Om du blir osäker angående någon aktivitet tag kontakt med ansvarig ledare. Vi kommer dessutom att meddela ev ändringar på vår hemsida www.uppvidingefagel.se

Nytt år och dags för inbetalning av medlemsavgiften för 2018. Efter flera år med stadigt ökande medlemsantal fick vi ett tapp för 2017. Detta berodde nästan enbart på att antalet familjemedlemmar minskade. Vi hoppas du har möjlighet att ta med även dessa när du gör din inbetalning. Se sista sidan i medlemsbladet för aktuella avgifter.

Under förra året fick flertalet av våra medlemmar nya postnummer. Jag har via Hitta försökt få fram de nya postnumren men kolla gärna på adresslappen på kuvertet så det stämmer. Står det fel är vi tacksamma om du hör av dig.

VÄLKOMMEN

TILL

ÅRSMÖTE

UPPVIDINGE FÅGELKLUBB

**Söndagen den 25/2 2018
kl. 16.00 i PRO-lokalen, Lenhovda.
(adress: Storgatan 12)**

Program: -ÅRSMÖTESFÖRHANDLINGAR

-NATTSKÄRRAN, MÖRKRETS OKÄNDA FÅGEL

Urban Rundström visar bilder och berättar om sitt arbete med nattskärria i Oskarshamnstrakten.

Fågelklubben bjuder sedvanligt alla deltagare på fika.

VÄLKOMMEN TILL TREVLIG SAMVARO MED NATURVÄNNER

Styrelsen för Uppvidinge Fågelklubb.

Uppvidinge Fågelklubb

Sjösåsvägen 16, 363 41 BRAÅS

STYRELSE:

Ordförande: Göran Carlsson

Ringvägen 14, 364 43 ALSTERMO

E-post: goran.elisabeth@telia.com

Tfn 0481-615 33

Mob 070-2321235

Vice ordförande: Love Eriksen

Bihult 1, 364 91 LENHOVDA

E-post: love.eriksen@hek.lu.se

Mob 073-1825031

Sekreterare: Rolf Lilja

Sjösåsvägen 16, 363 41 BRAÅS

E-post: rolf.lilja.braas@telia.com

Tfn 0474-307 16

Mob 0733-107595

Vice sekreterare: Marianne Arfvidsson

Lejens väg 24, 363 42 BRAÅS

E-post: marianne@kronobergare.se

Tfn 0474-304 63

Mob 070-2705503

Kassör: Jonny Svensson

Nålgatan 3, 364 31 ÅSEDA

E-post: jonny.svensson@netatonce.net

Tfn 0474-715 25

Mob 076-1063668

Ledamot: Torbjörn Gustafsson

Holmahult Gården, 364 91 LENHOVDA

E-post: tg@globalnet.net

Tfn 0474-240 45

Mob 010-4716157

Ledamot: Staffan Jonasson

Voltgatan 2D, 380 42 MÅLERÅS

E-post: staffanirene@telia.com

Tfn 0481-312 36

Mob 070-6031236

REVISOR

Lars Wähämäki, Åsedavägen 11, 360 76 ÄLGHULT

MEDLEMSAVGIFT 2018

Över 20 år 60:- Under 20 år 10:-

Familjemedlemmar 10:-

Vårt bankgironr är 5649-6755

Nytryck av vårt klubbmärke

Sedan en tid tillbaka finns det nya klubbmärken för dig som är intresserad. Ett är i tyg och ett är en klisterdekal för exempelvis bilen. Du kan köpa det vid någon av våra aktiviteter eller genom vår kassör Jonny Svensson, tel. 076 106 36 68.

Priset är 20 kr för tygmärket och 10 kr för klistermärket.

För den som vill ha det hemsänt tillkommer porto.

Välkommen med din beställning!

